Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч. 67. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 24-го БЕРЕЗНЯ 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MARCH 24, 1977 No. 67. VOL. LXXXIV.

У ШІСТДЕСЯТИЛІТТЯ ПОЧАТКУ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

Мюнхен. — Українське Інформаційне Бюро повідомляє:

Для відзначення шістдесятиліття початку Української Національної Революції осередок Виконавчого Органу УНРади в Мюнхені відбув 17-го березня 1977 року врочисте засідання з участю президента Української Народної Республіки в екзилі Миколи Лівицького. В засіданні взяли участь голова ВО Т. Леонтій, заст. голови А. Мельник, члени ВО М. Стиранка, С. Широкостеп, Г. Ткаченко і, як гості, голова Контрольної Ради П. Кашинський. Відкривши засідання, голова ВО Т. Леонтій попросив до слова през. М. Лівицького, який коротко ствердив наступне:

За устійненим уже загальним звичаєм, українці вважають рік 1917 за початок Української Національної Революції. В тому році в Україні відбулися надзвичайно важливі події, які підготовили відродження української суверенної державности у формі Української Народної Республіки. Якщо за початок т. зв. Березневої революції в Петрограді вважають дату 8-го березня 1917 року, то вже 17-го березня в Києві постала Українська Центральна Рада, якій Всеукраїнський Національний Конгрес у Києві в днях 17-21 квітня надав характеру всеукраїнської національної репрезентації. В році 1917 відбулися всеукраїнські з'їзди: військові, селянські, робітничі, учительські, кооперативні тощо. Почало організуватися українське національне життя в різних ділянках. Започатковано організацію українського війська. В 1917 році Українська Центральна Рада видала три Універсали. В першому Універсалі, між іншим, проголошується: „Однині самі будемо творити наше життя". Третім Універсалом 20-го листопада 1917 року проголошено Українську Народну Республіку, тобто формально покликано до життя українську Державу. Універсали Центральної Ради, які відбивали в собі настрої і волю українських народних мас, як і вся діяльність українських національних організацій та установ, протягом 1917 року підготовили ґрунт до 4-го Універсалу Центральної Ради в січні 1918 року, яким проголошується: „Однині Українська Народна Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною, вільною, суверенною Державою Українського Народу". В році 1917 розпочалася вже фактично війна України з Росією. Таким чином, починаючи від березня, рік 1977 є тим роком, коли 60 років тому в Україні сливе щоденно відбувалися величезної ваги події, що мали всенаціональне і державне значення.

Заслухавши слово през. М. Лівицького, ВО УНРади постановив:

Закликати все українське громадянство й українські організації у вільному світі відзначити події 1917 р., в якому почалася Українська Національна Революція, зокрема привітати ініціятиву Представництва ВО УНРади в ЗСА на чолі з заст. голови ВО В. Біляївим щодо відзначення початку Революції урочистістю у Філядельфії.

Почати вже тепер підготовчі заходи для урочистого відзначення 60-ліття проголошення 22-го січня 1918 р. 4-им Універсалом Акту Самостійности, проголошення повної державної суверенности Української Народної Республіки. В цій справі органи ДЦ УНРеспубліки в екзилі виступлять пізніше з окремим зверненням — сказано в повідомленні Українського Інформаційного Бюра.

КАРТЕР ВІДПОВІДАЄ БРЕЖНЄВУ: ЗСА ПРОДОВЖУВАТИМУТЬ ОБОРОНУ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ

Вашінгтон. — У вівторок, 22-го березня, президент Джіммі Картер під час зустрічі з чільними членами Конгресу, як рівнож пресовий секретар Білого Дому, Джоді Повелл, заявили, що не зважаючи на твердження генерального секретаря КПСС Леоніда Брежнєва з попереднього дня, що розвиток добрих відносин між СССР і ЗСА „немислимий", якщо президент Картер та члени його уряду продовжуватимуть заторкати питання людських справ у Совєтському Союзі, бо це, мовляв, є „втручанням у внутрішні справи СССР". Президент далі виступатиме в обороні людських прав в цілому світі і надіється, що недалекі наради державного секретаря Сайруса Венса із совєтськими лідерами в Москві щодо нового договору в справі обмеження стратегічної атомової зброї будуть „поважні і конструктивні".

През. Джіммі Картер

Джоді Повелл, який на пресовій конференції представив офіційне становище Білого Дому, сказав, що президент Картер вдоволений фактом, що Брежнєв у своїй промові на з'їзді совєтських профспілок сам наголошував потребу обмеження стратегічної зброї, а не тільки атакував ЗСА за виступи в обороні людських прав, і тому Президент не бачить причини, чому переговори Венса не мали б увінчатися успіхом. Повелл підкреслив, що президент Картер вважає, що справа обмеження зброї та питання людських прав важливі самі по собі і тому „не повинні бути пов'язані". Вказуючи на заяву Брежнєва, що Совєтський Союз теж має право коментувати події в Америці, Повелл сказав, що американський уряд і американський нарід не бояться відкритої дискусії перед світовою опінією щодо різниць між принципами, якими керуються обидві держави, а навпаки, ЗСА вітають таку дискусію. Він додав, що Америка не може погодитися на те, щоб Москва вважала, що оборона людських прав становить перешкоду для договору відносно роззброєння, бо роззброєння конечне для світового миру і для добра цілого людства.

Приявні на зустрічі з Президентом законодавці повторили пресі майже ті самі слова, які виголосив Джоді Повелл, додаючи, що президент Картер критикував тих ліберальних членів Конгресу, які вважають, що його виступи в обороні людських прав можуть пошкодити відносинам із Совєтським Союзом. Демократичний сенатор Ален Кранстон з Каліфорнії сказав кореспондентам, що Президент заявив: „Деякі особи турбуються кожний раз, коли Брежнєв пчихне", мавши на увазі, що вони прикладають завелику увагу протестам Москви відносно американської оборони людських прав. Кранстон рівнож сказав, що президент Картер вдоволений фактом, що Брежнєв у своїй промові наголошував потребу нового договору відносно обмеження атомової зброї та ще раз підкреслив, що уряд ЗСА не хоче „вирізнювати Совєтського Союзу" як єдиного порушника людських прав, а оборонятиме ці права у всіх країнах світу.

Того самого вівтірка,, 22-го березня, президент Картер відбув нараду з Радою Безпеки Країни, на якій обговорено поїздку делеґації ЗСА, під проводом державного секретаря Венса, до Москви. Обговорено становище, яке делеґація повинна зайняти відносно нового договору щодо роззброєння, а також постановлено, що з Венсом поїде його власний перекладач, Вілліям Крімер з Державного департаменту, щоб американська делеґація не мусіла користуватися виключно совєтськими перекладачами, як це було за каденцій попереднього державного секретаря Генрі Кіссінджера. Делеґація має відлетіти з Вашінґтону цієї п'ятниці, а офіційні переговори розпочнуться в Москві у понеділок, 28-го березня.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАКЛИКАЄ ЗБІЛЬШИТИ ФОНДИ НА ЗАКОРДОННІ РАДІОПЕРЕСИЛАННЯ

Вашінгтон. — У вівторок, 22-го березня, президент Джіммі Картер у спеціяльному посланні до Конгресу закликає законодавців призначити значно більші фонди для „Радіо Свобода", „Радіо Вільна Европа" і для „Голосу Америки, які надають програми для народів Совєтського Союзу і держав Східньої Европи, щоб збільшити і скріпити надавчу спроможність цих радіовисилень. Якщо Конґрес погодиться на пропозиції Президента, то надавча спроможність „Радіо Свобода" і „Радіо Вільна Европа" подвоїться, а передачі „Голосу Америки" збільшаться на 25 відсотків.

У своїм посланні президент Картер заявив: „Ця адміністрація непохитно підтримуватиме міжнародні передачі ЗСА як частину нашого зобов'язання до принципу вільнішого обміну інформаціями та ідеями". Президент рівнож зазначив, що три згадані радіостанції „протягом довгих років були преважливим складником життя населення Східньої Европи та Совєтського Союзу". Він вказав, що передачі до країн комуністичного бльоку найважливіші, бо власне в тих державах урядова цензура і урядова контроля над всіми засобами масової інформації не дають тим людям змоги одержувати правдиві, непофальшовані інформації про події в ЗСА, в комуністичних країнах і в решті світу.

Президент твердить, що потрібно задержати ці три радіостанції, а „не зливати їх" в одну радіовисильню, бо вони сповняють інші функції. „Голос Америки" інформує цілий світ про події в ЗСА та накреслює і пояснює становище уряду ЗСА до різних справ. Натомість „Радіо Свобода" і „Радіо Вільна Европа" мають за завдання нав'язати конструктивний діялог з народами СССР і Східньої Европи".

Згідно з пропозиціями президента Картера, „Голос Америки", передачі якого Москва припинила заглушувати у вересні 1974 року, мав би одержувати 17 нових надавчих веж, які коштували б 30 мільйонів долярів. „Радіо Свобода" і „Радіо Вільна Европа" мали б одержати 11 нових надавчих веж, коштом 14.2 мільйона долярів. Як відомо, передачі цих двох радіостанцій заглушують всі комуністичні держави, крім Румунії і Мадярщини. Річний бюджет цих двох радіовисилень тепер виносить 53.3 мільйона долярів, а „Голосу Америки" — 69.4 мільйона долярів.

Коментатори вказують на факт, що Президент передав своє послання Конґресові саме день після того, як генеральний секретар КПСС Леонід Брежнєв гостро критикував уряд ЗСА за „втручання у внутрішні справи Совєтського Союзу" своїми виступами в обороні дисидентів і людських прав.

Сен. Джексон знову закликає Брежнєва звільнити політв'язнів

Вашінгтон. — Сенатор Генрі Джексон, відомий із своїх попередніх виступів проти порушення людських прав в СССР, включно з обороною Валентина Мороза та інших українських політв'язнів, звернувся телеграфічно до Леоніда Брежнєва з вимогою звільнити з ув'язнення п'ятьох недавно заарештованих совєтськими властями активістів людських прав. „В ім'я добровільно прийнятих вашим урядом міжнародних зобов'язань респектувати права на свободу думки і вислову, закликаю вас звільнити Александра Гінзбурга, Юрія Орлова, Миколу Руденка, Олексія Тихого і Анатолія Щаранського", — сказано в телеграмі сен. Джексона до Брежнєва, висланій в середу, 16-го березня.

„Дозвольте їм і їхнім друзям користати з усіх міжнародно визнаних людських прав", — закінчив своє звернення сен. Джексон.

Сен. Генрі Джексон

Раніше сен. Джексон, виступаючи в Сенаті ЗСА, гостро засудив уряд СССР за порушення людських прав і поновні арешти активістів в Москві і Києві, називаючи специфічно серед них М. Руденка і О. Тихого. До цього долучилися з короткими заявами сенатори Гюберт Гомфрі і Сем Нанн, закликаючи президента Картера не відступати від накресленої ним політичної напрямної додержання умов всіх міжнародних угод в ділянці людських прав.

28 Сенаторів домагаються звільнення Щаранского

Вашінгтон. — Двадцять вісім американських сенаторів підписали і вислали на адресу генерального секретаря ЦК КПСС Леоніда Брежнєва протестного листа, виступаючи в обороні недавно заарештованого агентами КҐБ жидівського активіста Анатолія Щаранского, якого совєтські чинники держать у в'язниці без жадного обвинувачення. В листі сенатори відмічують, що Щаранский є уосібленням багатьох жидів в СССР, які вже від років намагаються одержати візу на вільний виїзд на Захід.

Дружина Щаранского вже раніше виїхала до Ізраїлю, але йому совєтська влада відмовляється видати візу. Останньо газета „Известия" обвинувачувала Щаранского у співпраці з американською Центральною Розвідчою Агенцією.

СОВЄТСЬКИЙ АВТОР КРИТИКУЄ ДИСИДЕНТІВ

Москва. — Валентін Катаєв, 80-річний совєтський автор, виступив 20-го березня ц. р. в газеті „Правда" з критикою діяльности політичних дисидентів, називаючи їх „підпалювачами війни" та заявляючи, що тих, які приймають на Заході дисидентів, як своїх гостей, треба зарахувати до такого товариства, з яким вони засідають. Помимо того, що жадний з західніх лідерів не був названий у цьому критичному виступі, ніхто не сумнівається, що автор мав на увазі президента ЗСА Джіммі Картера.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

„НА СВІТАНКУ ВІДРОДЖЕННЯ НАЦІЇ"

У неділю, 3-го квітня 1977 р. в год. 4-ій по полудні в залі УНДому в Ірвінгтоні відбудеться вечір, присвячений 60-річчю Української Національної Революції. Будуть висвітлені озвучені прозірки продукції О. Старостяка із вступним словом голови ГУ АДУК-ЗСА ред. Леоніда Полтави.

Солістка Ія Мацюк-Грицай виконає декілька патріотичних і стрілецьких пісень при акомпаньяменті мґр Марти Цибик. Із рецитацією виступить Марія Матійцьо. Вечір улаштовує АДУК, відділ Північного Ню Джерзі, головою якого є інж.-архітект Любомир Калинич.

ВІДЗНАЧАТЬ ПАМ'ЯТЬ ПРОФ. В. МІЯКОВСЬКОГО

Ню Йорк. — Українська Вільна Академія Наук в ЗСА відзначить в суботу, 26-го березня ц.р. о год. 3-й по полудні у приміщенні Ададемії при 206 Захід 100-та вулиця, проф. Володимира Міяковського у 5-ту річницю його смерти. В програмі: спільна молитва, читання статті Покійного, музичне інтермеццо та спогади.

ПАНЕЛЬ В НЮАРКУ

Нюарк. — Представники сімох українських молодечих організацій візьмуть участь в дискусійному панелі на тему „Майбутність української еміграції і роля молодечих організацій", що його влаштовує тут в неділю, 27-го березня, Українська Студентська Громада Нюарку і околиці. Учасниками панелю будуть представники Пласту, СУМА, ОДУМ-у, ТУСМ-у СУСТА, Комітету Оборони Валентина Мороза і УСВТ „Чорноморська Січ". Панель відбудеться в Українському Народному Домі в Ірвінгтоні в годині 3-ій по полудні. Студентська Громада запрошує ширше громадянство до участи. Вступ за добровільними датками.

ДОПОВІДІ РОМАНА БОРКОВСЬКОГО

Філядельфія, Па. — Д-р Роман Борковський виступить з рамени АУА з доповіддю на тему: „До проблеми упорядкування нашого громадсько - політичного життя" у двох місцевостях: у Філядельфії в суботу, 26-го березня ц.р. о год. 3-й по полудні в Домівці Товариства Українських Інженерів — 4814 Брод вулиця Норт, і в Трентоні, Н. Дж. в неділю, 27-го березня о год. 3-й по полудні в залі Українського Народного Дому при Єремія вулиці.

ВЕЧІР ПІСНІ І РОЗВАГИ В ПАССЕЙКУ

Пассейк, Н. Дж. — В неділю, 27-го березня ц.р. о год. 5-й по полудні тут в залі Української Централі при 240 Говп евеню відбудеться Вечір пісні і розваги, у програмі якого візьмуть участь: відновлений квартет „Каравана" (мистецький керівник М. Шкварко, акомпаньямент Христя Закаляк); гуморист Тарас Шкварко, піяністка Таня Гірняк, конферансьє — Роман Швед. Вечір спонзорує Відділ УККА; вступи 4 дол. дорослі, 2 дол. діти і емерити.

Президент пропонує знести Колеґію Електорів

Вашінгтон. — У вівторок, 22-го березня, президент Джіммі Картер переслав до Конгресу спеціяльне послання, в якому закликає законодавців приспішити процедуру знесення дотеперішньої системи обрання президента і віцепрезидента ЗСА за посередництвом Колеґії Електорів, та пропонуючи, щоб президент і віцепрезидент були обрані шляхом безпосереднього голосування всіх уповноважених до голосування громадян.

В ЗСА вже існує досить поширений рух за схвалення Додатку до Конституції, який зліквідував би цю Колеґію Електорів, бо вона створює можливість, що кандидат може здобути більшість голосів у загальному голосуванні, але меншість в Колеґії Електорів і таким чином програти вибори, що вже тричі трапилося в історії ЗСА і майже сталося в останніх президентських виборах. Крім того, критики і президент Картер зазначують, що в демократичній Америці президент і віцепрезидент повинні бути обрані безпосередніми голосами громадян, а не посередньо, через Колеґію Електорів.

У своєму посланні Президент рівнож закликає, щоб не тільки президентські виборчі кампанії, але також передвиборчі кампанії кандидатів на сенаторів і конгресменів були фінансовані федеральними, тобто публічними, а не приватними фондами.

ГОЛЛЯНДСЬКИЙ УРЯД ПОДАВСЯ ДО ДИМІСІЇ

Гаґа. — Голляндський уряд, який складався з лівих угрупувань і партій центру, подався у вівторок, 22-го березня ц. р., до димісії, не чекаючи на парляментарні вибори, які були запляновані на травень ц. р. Прем'єр-міністер Джооп ден Юль, соціяліст, передав резиґнацію на руки королеви Юліяни, а пізніше заявив в парляменті, що він мусів зрезиґнувати, бо не міг розв'язати непорозуміння в кабінеті.

Індіра Ґанді зрезиґнувала зі становища прем'єра Індії

Ню Делі, Індія. — Після особистої поразки у крайових виборах і поразки Конґресової партії, прем'єр-міністер Індії Індіра Ґанді зрезиґнувала у вівторок, 22-го березня, із свого становища і заявила, що очолюваний нею уряд подається до димісії. Вона також публічно визнала перемогу у виборах Народної (Яната) партії, яка здобула 334 місця в нижчій палаті Парляменту і яка мабуть виставить свого кандидата на прем'єра-міністра. Проголошення нового прем'єра і його уряду сподіваються в четвер, 24-го березня. Найбільш правдоподібним кандидатом буде лідер Народної партії 81-річний Морарі Десай, або 68-річний лідер заприязненої Конґресово-Демократичної партії Яґіван Рам. Син Індіри Ґанді, 30-річний Саняі, який програв у виборах до парляменту 75,000 голосами, також проголосив після резиґнації його мами, що відходить від політичного життя.

Переможна Народна партія намагається тепер створити коаліційний уряд, який охоплював би всі політичні партії, які бажають співпрацювати з новим урядом. Марксистсько - комуністична партія Індії, яка беззастережно піддержувала політику Совєтського Союзу, не здобула навіть 10 місць у парляменті. Лідери політичних партій, які стояли в опозиції до Індіри Ґанді, намагаються тепер відновити повні громадські права в країні, довести до перегляду судових процесів над засудженими політичними в'язнями

Помер поет Никифор Щербина

Ню Йорк. — В понеділок, 21-го березня 1977 р., тут помер на 77-му році життя небуденний поет нашого часу бл. п. Никифір Щербина. Покійний народився 22-го лютого 1900 в станиці Старокорсунській на Кубані в сім'ї кубанського козака-хлібороба. Вчився в Київському Інституті Народної Освіти, а пізніше в Харківському університеті, який закінчив в 1936 р. Був за фахом викладач світової літератури.

Н. Щербина почав свою поетичну діяльність на початку 20-х років ще на Кубані. Належав до письменницьких об'єднань: Гарт, до ВАПЛІТЕ, а пізніше до Спілки Письменників України. У 20-ті роки його поезії друкувалися у найповажніших тогочасних журналах: „Глобус", „Гольфштром", „Життя і революція", „Червоний Шлях", „Вапліте", „Літературний Ярмарок" та інші. Тоді ж вийшло дві його збірки поезій „Ранок" (1929) і „Гомін Буднів" (1930). На початку 30-их років зазнав переслідувань і був виключений з СПУ за націоналістичні мотиви у своїй творчості. Заробляв на життя коректурою і перекладами. У 1944 р. виїхав на Захід. Тут жив у ДП таборах, був творчо активним і друкував свої поезії в різних українських газетах і збірниках. Правдоподібно у 1950 р. прибув до ЗСА і оселився в Ню Йорку. Жив з фізичної праці і друкував свої поезії у багатьох виданнях. Належав до Об'єднання Українських Письменників „Слово" і видав прегарну книжку для дітей „Проліски". Жив відлюдно, самітньо і майже бідно. Про його смерть приятелі довідалися тільки на другий день.

Організації Українського Визвольного Фронту відбудуть окружні конференції

Ню Йорк. — В пляні систематичного скріплювання організаційного зв'язку і розгляду проблематики Організацій Українського Визвольного Фронту у ЗСА, а теж для обміркування положення в Україні і стану збірного життя української спільноти в Америці, відбудуться чергові Окружні Конференції Організацій УВФронту — ООЧСУ, ОЖ ОЧСУ, СУМА, ТУСМ, Т-ва кол. Вояків УПА і ПАБНА.

Конференції відбуватимуться на протязі двох днів, у суботи й неділі, в таких місцевостях і в часі: Ню Йорк — 26 і 27 березня; Філядельфія — 2 і 3 квітня; Сиракюзи, Н. Й. — 16 і 17 квітня; Детройт, Міч. — 23 і 24 квітня; Чікаґо, Ілл. — 30 і 1 травня, 1977 року.

Перший день Конференції буде присвячений доповідям, а в другому дні поодинокі організації відбуватимуть наради представників своїх Відділів і Осередків даної Округи для обміркування своїх внутрішньо-організаційних справ.

В програмі Конференції заплановані такі доповіді: „До положення в Україні, політичної дійсности на еміграції і наших завдань" — ред. Ігнат Білинський; „Жіноцтво УВФронту в дії" — мґр Уляна Целевич; „До проблеми збереження і вирощування українського молодого покоління в СУМА" — Мирослав Шміґель; „Визвольний Фронт на зовнішньому відтинку" — інж. Б. Федорак; „ТУСМ у змагу за націоналістичне обличчя українського студентства" — Ігор Зварич; „З діяльности Т-ва кол. Вояків УПА" — Михайло Ковальчин.

Після доповідей відбуватиметься дискусія, підсумки з якої робитиме голова ГУ ООЧСУ, ред. Ігнат Білинський.

В конференціях візьмуть участь представники Відділів і Осередків Організацій УВФронту даних Округ та їхнє членство в місцевостях, де відбуватимуться Конференції. Під час спільних вечер слово до присутніх виголосить п. Володимир Мазур.

ЮВІЛЕЙ ВІДДІЛУ ОЖ ОЧСУ В АСТОРІЇ

Асторія, Н. Й. — В неділю, 27-го березня ц.р. тут у церковному приміщенні при 37-09 37-ма вулиця Відділ ОЖ ОЧСУ відзначатиме свій ювілей — 10-річчя існування Відділу — святочним бенкетом з мистецькою програмою. Головним промовцем на бенкеті буде голова Головної Управи Об'єднання Жінок ОЧСУ мґр Уляна Целевич з Чікаго. В мистецькій програмі виступить солістка сопрано Зиновія Лавришко-Бундзяк при акомпаньяменті маестро Володимира Гентіша: родина бандуристів П. Даниліва і сумівська молодь місцевого Осередку СУМА ім. М. Сороки. Бенкетом вестиме пані Олена Гентіш.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Перемогла демократія

Крайові вибори в Індії, які відбувались у тій країні понад два тижні і закінчились в неділю, 20-го березня ц.р., виразно й недвозначно ствердили стримління індійського народу до демократичної форми правління державою, відкидаючи категорично намагання прем'єр-міністра Індіри Ганді завести в країні тоталітарний режим, спертий на горстку її прихильників з так званої Конгресової партії, яка була головною і урядовою політичною партією від часу проголошення самостійности Індії 30 років тому. Це стремління дуже добре окреслив в розмові з американським кореспондентом звичайний, неписьменний індієць в Ню Делі, який заробляє один доляр за свою цілоденну працю при чищенні вулиці. Він сказав: ,,Мама і син! Ми не любимо їх і тому ми їх позбулися. Благослови Боже Індію!'' Навіть деякі прихильники Індіри Ганді і її Конгресової партії визнали, що великим переможцем у цих виборах вийшла демократія і перед нею, — як заявив один з провідних політичних діячів Індії, Рам Лалль, — ,,кожний повинен схилити у пошані голову, бо вона (демократія) стоїть перед всякими людськими мандатами''.

Обидва нюйоркські щоденники — ,,Ню Йорк Таймс'' і ,,Дейлі Нюз'' помістили відносно багато матеріялу про перебіг крайових виборів в Індії і редакційні статті, в яких зокрема відмічується перевагу демократії над тоталітарною системою, в яку намагалися вманеврувати Індію, проголошуючи виїмковий стан і ув'язнюючи без засуду своїх політичних опонентів, Індіра Ганді зі своїми помічниками. І тільки людина типу пані Ганді могла допускати думку, що населення Індії сприйматиме її потягнення без жадного спротиву і акцептуватиме зріст тиранії у свободолюбній і прив'язаній до релігії країні. Індійський фармер заявив в інтерв'ю з кореспондентом англійської газети: ,,Те, що людина є бідною і може не вміє читати, ще не означає, що вона перестала думати про свої людські права. Конгресова партія намагалася замкнути мені уста і тому вона не одержала мого голосу''. Висліди загальних виборів доказали, що серед великого, понад 600-мільйонового індійського народу дух демократії дуже живий і це потішаюче явище, бо з народом такого наставлення не зможуть експериментувати московські імперіялісти, які, піддержуючи всякими засобами Індіру Ганді, надіялись здобути користі для себе, зокрема поширити свої морські володіння в Індійському океані.

Абстрагуючи від того, яка система буде більш корисною для індійців — минула у проводі з Індірою Ганді, чи майбутня невідома, — вища вартість демократії і свободи була ще раз відмічена у світі. Доказом того були понад 200 мільйонів бальотів, відданих голосуючими у вільних виборах Індії. І тому слушно пише ,,Ню Йорк Таймс'' у редакційній статті, що всі люди в світі, які люблять і шанують свободу, з полегшею відідхнули та почуваються більш безпечними сьогодні, як перед виборами в Індії. Демократія ще раз перемогла.

Ситуація в Африці

Минулотижневий атентат на президента Конга та інвазія Заїру катангськими повстанцями, які від 1960-их років перебували на території Анголі, це фактично тільки ще дві додаткові події, які доказують правильність тверджень деяких політичних аналітиків, що Африка може в недалекому майбутньому перетворитись в ,,новий Індокитай'', тобто в міжнародний конфлікт, у який можуть бути втягнені головні потуги Сходу і Заходу.

Очевидно, що імперіялістичний Совєтський Союз, який завжди використовував і використовує конфлікти в різних частинах світу для поширення своїх впливів, виявляє якнайбільше зацікавлення подіями в Африці. Наприклад, коли б дійшло до збройного зудару між Етіопією і сусідньою Сомалією — а такий конфлікт цілком можливий, бо обидві держави висувають претенсії до території Джибуті, яка контролює доступ до Червоного моря і заразом до Суезького каналу — то Москва напевно підтримала б Сомалію, бо вже протягом довшого часу доставляє їй зброю і має в Сомалії бази для своїх воєнних кораблів.

Совєтський Союз, за допомогою кубинських військових частин, також здобув собі ,,пляцдарм'' і на протилежному побережжі Африки, в Анголі. Тепер з марксистської Анголі катангські партизани розпочали напад проти Заїру, уряд якого прихильний Заходові. Хоча Москва і Гавана заперечують твердження заїрського уряду і деяких пресових агентств, що катангськими партизанами командують кубинські старшини, то факт, що Фідель Кастро і совєтський ,,президент'' Ніколай Подгорний саме на теперішню пору заплянували свої поїздки по країнах Африки, може бути вказівником, що Совєтський Союз і Куба плянують якусь ,,спільну акцію'', може подібну до тієї, яку провели вже в Анголі.

Ця акція не мусить бути спрямована виключно проти Заїру, якому ЗСА допомагають постачанням різних невійськових продуктів, а Франція і Бельгія доставляють зброю і амуніцію, а може бути звернена теж і проти Родезії та Південно-Африканської Республіки, бо Москва вже довший час посилає зброю чорним партизанам, які перебувають на території сусіднього Мозамбіку, заохочуючи їх шляхом воєнного конфлікту повалити уряди білих мешин у тих двох країнах. Кремлівські верховоди бояться, щоб в Родезії та Південно-Африканській Республіці не дійшло до порозуміння між чорними і білими шляхом переговорів, бо тоді в тих країнах правдоподібно прийшли б до влади контрольовані чорними помірковані уряди, прихильні до Заходу, і тому Москва і Гавана всіми способами стараються запевнити, щоб расовий конфлікт в південній частині Африки продовжувався.

Совєтський Союз теж має, або старається здобути, впливи в інших африканських державах. Наприклад, в Гінеї-Біссав, країні, яка положена на західньому побережжі Африки, Москва вже має бази для своїх воєнних кораблів і літаків, а до Уганди, яка лежить на схід від Заїру і де при владі є нестабільний у поведінці диктатор Іді Амін, Совєтський Союз доставляє великі запаси зброї.

Полагодження різних міжнародних конфліктів шляхом переговорів перешкоджає експансіоністичним затіям Совєтського Союзу. Наприклад, після мирових переговорів між Єгиптом і Ізраїлем в 1975-му році щодо Сінайського півострова, впливи Москви на Близькому Сході дуже послабли. Тому совєтські верховоди, за допомогою Куби, хочуть за всяку ціну запевнити, щоб в різних частинах Африки існували збройні конфлікти, бо **такі конфлікти Москва використовує для поширення своїх впливів.**

Лев Яцкевич

10 ВЕРШНИКІВ АПОКАЛІПСИ

Яким буде світ наших дітей і внуків? Зайняті нашими щоденними турботами, ми не маємо часу думати. А покищо, мусимо признати, що Америка, це найкраща країна світу. Правда існує безробіття, але люди якось працюють і дороблюються, майже кожний з нас має свій власний дім, в супермаркетах на полицях повно харчів, люди мають по кілька автомобілів в родині, і для всіх вистачає пального. Земні копалини ще не вичерпані, ліси не вирубані, а багна не осушені. Але як довго триватиме ця ідилія? Бо є багато познак, що цілий світ, а з ним і ЗСА, ідуть до гіршого. Тією познакою — постійне перенаселення.

Скора репродукція ,,гомо сапієнс'' в печерних часах мала основне значення для збереження людини при житті, коли людей було мало, а ворогів (дикі звірі та недуги) багато. Але сьогодні, коли людина стоїть вже на високому шаблі цивілізації, його велика популяція загрожує існуванню основам тієї цивілізації. В 1976 р. населення нашої пляннети виносило 4 більйони. При теперішнім прирості населення ця цифра буде подвоюватися кожних 37 літ. Мавши те на увазі, Об'єднані Нації признали відповідну суму Дослідному Інститутові Світовий Сторож'' для переведення аналізи та виявлення усіх проблем, що під теперішню пору загрожують людству. Вислід тієї аналізи можна знайти в публікації ,,22 Виміри проблем людства". На думку автора тієї публікації, людство стоїть сьогодні перед 22 важливими проблемами, що неначе меч Дамокля, зависли над нашими головами. На жаль, розв'язка кожної з тих проблем може мати тільки тимчасовий характер, бо на довшу мету кожна розв'язка йде врозріз з надмірним приростом населення нашої плянети.

Бо якщо сьогодні на 4 більйони людей половина з них голодує, то в який спосіб зуміємо прокормити 8 більйонів людей в 2013 році, 16 більйонів людей в 2050 р., 32 більйони людей в 2087 р., та 1 трильйон людей в 2300 р.?

Постараємося в цій статті познайомити читачів з 10-ма найважливішими проблемами, що загрожують людству.

1. В 1950 р. було на світі 700 мільйонів анальфабетів, себто неписьменних, між якими 75% становили жінки. По більше як 250 роках зусиль навчити кожну дитину в світі читати і писати, кількість неписьменних замість зменшити, зросла з 700 до 800 мільйонів.

2. Мимо успіхів ,,зеленої'' революції та збільшення продукції зерна з одного акра, харчова продукція на особу (з приводу 80 мільйонового приросту населення річно) меншає 35 фунтів кожного року. У висліді маємо велике поширення недуг та недоживлення малих дітей.

3. Від 1950 до 1970 рибний полов зріс у світі трикратно — з 21 до 30 мільйонів тонн. Це дало поштовх до оптимізму та можливість зменшення голоду, бо риби мають багато протеїни, яку знавці цінять більше за протеїну волового м'яса. На жаль, від 1970 року рибний полов почав постійно меншати, бо океани не вспівають поповнити себе достатньою кількістю риб.

4. На наших таки очах зміняється погода на холоднішу. Причин цього стану слід шукати в збільшенні в повітрі пороху та 2-окису вуглецю. Науковці твердять, що вже від 1930р. в повітрі є вдвічі більше пороху, який відбиває соняшне світло від поверхні землі та обнижує її пересічну температуру.

5. Обмежена кількість свіжої чистої води, це проблема, яка тягнеться червоною ниткою від передмістя Чікаго до пустель Кенії в Африці. Найбільше води запотребовує рільництво: 120 ґальонів на вирощення одного боханця хліба, а 20,000 ґальонів на вирощення фунта м'яса. Каналізація, продукція сталі, плястиків та електричної енергії потребує також величезних кількостей води. Відсолювання морської води — це покищо дуже коштовний процес.

6 В національних парках та лісах ґаєві перейняли ролю поліцистів, щоб захоронити їх перед вандалізмом людей. В тих парках таборові площі перемінилися в шатрові міста, включно з супермаркетами, а навіть узбіччя гімалайських гір засмічені рясно туристами.

7. Кожна людина потребує енерґії для власного росту, транспорту, огрівання домів та погону фабрик. Кожна додаткова людина потребує додатково енерґії, джерела якої, на жаль, обмежені та близькі до вичерпання.

8. Про проблему занечищення довкілля читаємо майже кожного дня в пресі. Згадати б тільки затруєння повітря випускними газами автомобілів, фабрик та літаків, хемічні речовини в харчових консервах, вплив оливи з пошкоджених нафтових танкирів. Середземне море стало величанським каналом для 400 мільйонів людей і може незабаром переміниться в мертве море.

9. Занечищення довкілля, хемічні барвники та консерваційні домішки в харчових продуктах становлять джерело недуг та захворінь людини 20 віку. Згадати б тільки: емфизему, параліч (стровк), різні паразитичні інфекції, недуги серця та пістряк. Цей останній робить справжні спустошення в організмі людини та є головним спричинником смерти не тільки дорослих людей, але й дітей до 15-го року життя. Невилічима недуга паразиту води, т. зв. схістосоміязіс, це сьогодні одно з найбільших лих Єгипту та Судану.

10. Мимо великого поступу медицини, майже половина населення нашої плянети не має належної лікарської опіки через брак медичного персоналу взагалі, або невідповідно наладнаної опіки здоров'я. І так, в Кольомбії, в Півд. Америці, влаштовано модерну клініку для опіки над передвчасно народженими дітьми. Завдяки тій клініці більшість немовлят залишається прижиттіна те, щоб за 2-3 місяці померти в домах своїх родичів, в яких немає належних санітарних обставин. В цілому світі щонайменше кожна четверта особа не бачила в цілім своїм житті лікаря, дентиста ані медсестри. Вони терплять цілими роками на різні недуги та зносять невиносимі болі без надії на видужання, чи зменшення тих болів колинебудь.

І те все діється в тому часі, коли в ЗСА існує 14 клінік для псів і котів, коли для них улаштовується коштовні похорони, а на їх гробах ставиться мармурові пам'ятники.

Богдан Цимбалістий

УКРАЇНЦІ В АМЕРИКАНСЬКОМУ ТА КАНАДСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВАХ

[Про ,,Соціологічний збірник''. Зредагував Всеволод В. Ісаїв. В-во М.П. Коць, Джерзі Сити Н.Дж. 1976. Ціна: 12.00 дол.]

(1)

Існування етнічних меншин в рамках однієї держави не є явищем новим. Західніх українців і білорусинів уважали меншинами в Польщі, а тепер вважають їх меншинами Совєтського Союзу. Живучи компактною масою на певній території, вони не вважали себе ніяк меншинами, а радше господарями тієї землі. Їхнє відношення до панівної державної групи (народу) визначувалося політично-територіяльним конфліктом. Ішлося про те, хто має мати владу на заселеній ними території. Такий тип ,,між-етнічних'' взаємин існує сьогодні між французами і англосаксами в Канаді. Французи борються за владу на заселеній ними території Квебеку.

Інший тип взаємин існує в таких плюралістичних суспільствах, як американське, канадське (виключаючи французів) чи австралійське, що постали з добровільно прибуваючих різнонаціональних емігрантів, які розсіялися по усій території. Емігранти не вважали країни нового поселення ворогом, проти якого треба боротися чи унезалежнюватися. Навпаки, вибравши їх добровільно, вони хотіли бути льояльні до них. Однак будучи в меншості до панівного елементу, вони станули перед загрозою втратити свою окрему ідентичність. В центрі уваги стануло питання, як і при яких передумовах границі між групами затираються, чи зберігаються, і що треба робити, щоб не втопитися в чужому морі.

Якщо йдеться про соціологічні студії етнічних груп у ЗСА і Канаді та їх взаємин, питання ускладнювалося тим, що етнічність часто спліталася зі соціяльним статусом членів даної етнічної групи як теж їх расовою приналежністю. Емігранти, що масово стали прибувати до Америки і Канади в 19 і 20 століттях, належали до найнижчих соціяльних кляс. Їхня ментальність і поведінка були зумовлені не лише етнічним походженням, але теж соціяльно-клясовим становищем. Расові різниці між групами були для всіх очевидні: вони їх відрізнювали від решти, а це мало вплив на їх поведінку і становище в суспільності. Тому не диво, що найбільше соціологічних та психологічних студій проведено серед негрів, китайців, японців та мехіканців, отож расово інших груп. Дуже багато студій появилося також про жидівську групу, і зрозуміло чому. Ця група має довгу історію життя в діяспорі і, мавши значне число вчених між собою, не диво, що багато з них присвятили свої таланти і труд саме студіям жидівських груп в діяспорі.

Поляки мали щастя, що серед них з'явився видатний соціолог, Флоріян Знанєцкі, який разом з Віллямом Томасом опублікував п'ятитомову клясичну студію про ,,Польських селян в Европі і Америці''.

Ширших і докладніших соціологічних студій про українську групу в ЗСА і Канаді досі не було. За останніх двадцять років в американських і канадських фахових журналах почали з'являтися дрібніші студії, в яких об'єктом досліду є такий чи інший аспект життя української групи, трактованої окремо або разом з іншими групами. Авторами не завжди є українці. Між викладачами американських і канадських університетів вже є десятки українських професорів соціології, географії, економіки, антропології, педагогії, психології, політичних наук. Український Соціологічний Інститут в Ню Йорку запросив деяких з них, як теж чужих авторів, до співпраці в окремому збірнику, присвяченому українській етнічній групі в ЗСА і Канаді. І так під його фірмою та фірмою Українського Наукового Інституту Гарвардського університету появився 360 сторінковий збірник, в якому видруковано сімнадцять вартісних студій. Дві з них є передруками з інших видань, п'ятнадцять приготовлено для цього збірника. Книга появилася в році, коли українці в ЗСА відзначували 100-річчя свого поселення в цій країні. Появу збірника треба лише привітати, що нарешті після 100 років поселення вдалося зібрати стільки цінних і цікавих праць про українську групу.

В збірнику поміщено дев'ять студій українською мовою (з резюме англійською) і сім студій англійською мовою (з резюме українською мовою). Резюме обома мовами в більшості досить докладні і тому корисні для читача, що знає тільки одну мову. Збірник вийшов завдяки фінансовій допомозі п.Мар'яна Коця, який і словами і ділами завжди доводив глибоке розуміння потреби та важливости наукових дослідів української суспільности, як основи для успішної дії.

У своїй вступній статті редактор збірника проф. Всеволод Ісаїв згадує низку методологічних та субстантивних проблем і труднощів у досліджуванні життя української групи. Він дає теж короткий огляд ділянок життя, для досліджения яких треба б, перш за все, зібрати методологічно оправдані дані. Автор згуртовує питання, що на його думку, треба би студіювати, в три категорії: (1) — процеси асиміляції, суспільної мобільности і процеси затримання етнічної ідентичности й культурних вартостей (2) — структура українських інституцій, груп, громад та їх діяльности, й вкінці (3) — типологія особистостей і способів їх поведінки.

Щодо останнього можна мати певні застереження. Чи справді шукання за ,,типами'' і досліджування їхньої поведінки дасть так багато для зрозуміння життя нашої громади? Чи справді існують серед української громади в ЗСА і Канаді такі утривалені типи, як ,,виховник молодечих організацій'', виховник в ,,рідних школах'', ,,тип власника малої української крамниці'', тип ,,людини розчарованої політичною партією'', ,,тип українського інтелектуала і науковця'', ,,тип старої людини'', ,,тип українського професіоналіста'', ,,тип українського робітника'', ,,тип українського фармера'' і т.д. Для якого числа осіб напр. ,,тип власника малої української крамниці'' чи ,,тип українського інтелектуаліста і науковця'' може бути репрезентативним? Не відомо мені, наскільки такий типологічний підхід стосується в досліджуванні інших етнічних груп. Труднощі типологічного підходу в психології чи соціології походять з того, що дуже мало є ,,чистих'' типів. Більшість людей належать до мішаних типів.

(Продовження буде)

М.Л-ий

КОЛЬОРОВА ТЕЛЕВІЗІЯ В ДЖУНҐЛЯХ

Телевізійні драми, або т.зв. зворушливі опери, продістаються все глибше в Амазонські джунглі й так подають бразилійським індіянам перші зв'язки з далекими культурами. На окраїнах джунглів у місті Мапаус, 2.000 миль від Ріо де Жанейро, є фабрика таких телевізійних опер. Те місто, що лежить над Амазонкою, має тепер вісім таких опер, передаваних на двох хвилях у живих кольорах за посередництвом сателіта. В області тієї джунглі індіяни масово закуповують кольорові телевізійні апарати. В 1976-му році продаж телевізійних апаратів подвоївся. Представник бразилійського міністерства Комунікації сказав: ,,Нашою ціллю є всю територію Амазонки вкрити телевізією''. І хоч тільки шість мільйонів людей живе в цій дощевій лісистій пустелі, двічі більшій ніж ЗСА, бразилійський уряд хоче установити географічні границі своїми повітряними хвилями, як теж, щоб усунути всякі чужі або комуністичні авдиції із своїх границь. Будують також радіотрасмітори на всю цю територію, щоб дати її мешканцям вісті, які опрокидували б вістки, надавані з Куби. До 1979-го року Бразилія матиме сімнадцять наземних радіостанцій, які діставатимуть вістки через сателітів, у цьому й такі фільми, як американські ,,Коджек'', ,,Мільйондоляровий чоловік'' і ,,Мейрі Тейлер Мур'' у португальській мові. До 1984-го року 44 радіоприймачі будуть поширювати світові телевізійні програми серед усього бразилійського населення.

,,Індіяни купують телевізійні апарати. Телевізія робить їх щасливішими'', - заявив директор фабрики телевізійних апаратів у Мапаус. ,,Вони бачать, що інші люди мають також проблеми, а не тільки вони самі''. Одначе, тільки ті індіяни, яких є близько 100.000 і які перенеслися до містечок з нужденними хатинами близько амазонських портів, можуть втішатися огляданням телевізійних програм. Крім тих є ще інших сто тисяч індіян, які за кілька літ також матимуть кольорові телевізійні апарати. Представники бразилійської телевізії хотіли б, щоб індіяни бажали бачити більш повчальні програми, які передають щоденно тільки протягом кількох годин. Одначе, індіянські глядачі воліють зворушливі опери.

Петро Андрусів

ЩЕ ПРО СПРАВУ ДЕ МИ СТОЇМО В МИСТЕЦТВІ

IV.

Ось, наприклад, пані Петришин, критикуючи низький рівень українських виставок, вимінює також репрезентаційну виставку у Вашінгтоні. Кого пані Петришин саме тут критикує? З преси відомо, що власне вона — пані Петришин, повинна була бути відповідальною за рівень виставки у Вашінгтоні, бо централя УККА в Ню Йорку була звернулася до неї і вона погодилася зайнятись тією виставкою та її рівнем. Мабуть було щось не в порядку не тільки з рівнем тієї виставки, але також із виконанням взятого на себе обов'язку пані Петришин.

Рівнож загально відомо, що мистці молодшого покоління, як звичайно - не поцікавилися навіть тим, щоб зорганізувати технічну допомогу у перевезенні та влаштуванні виставки там, на місці. Цей труд залишено старшій, схорованій людині — Михайлові Черешньовському, який після тієї виставки серйозно розхорувався на серце і лікар мусів придержати його в ліжку на довший час. Може український загал здезорієнтований, але подібні випадки ніяк не спричинять того, щоб його краще зорієнтувати в мистецьких проблемах. Гарні слова не вистачають.

Другий випадок, який з прикрістю треба відмітити, це справа праці ,,висококваліфікованого'' жюрі минулого року у Філядельфії, де заде́монстровано апріорне упередження до українських мистців, посунене аж до пункту зневаги. Не будемо ще раз порушувати не дуже пристойної самореклями членів жюрі в каталозі, про що в пресі вже говорилося. Те жюрі відкинуло праці таких мистців, які були кваліфіковані на американських виставках, а між тими мистцями був і такий, що саме в тому часі був прийнятий в члени Американської Національної Організації Професійних Мистців.

Сьогодні стало публічною таємницею, що предсідник того жюрі в часі нарад Ювілейного Комітету на питання, чи не було б можна до виставки влучити деякі праці померлих мистців, відповів, що праці померлих українських мистців нічим не спричиняться до піднесення рівня ювілейної виставки. Як-не-як, але воно вийшло доволі брутально, і мабуть — без прецеденсу в культурному світі. Хоч про цей випадок до нині явно говориться в громаді, інші члени жюрі не осудили того прикрого інциденту. Такі несправедливі, тендеційні і згірдливі потягнення обурюють і насторожують людей та створюють сумнів в остентаційно демонстровану компетентність арбітрів.

Видно, що обі згадані панелістки рішилися на критикування всього, що належить до української громади. Малий камінчик кинено навіть в бік Українського Інституту Модерного Мистецтва в Чікаго, от хочби те, що він задалеко від американських мистецьких галерій. Одначе цей Інститут заслуговує на велике признання цілої української громади. Мистці, що гуртуються там, всі модерністи, своєю організаційною діяльністю і зусиллям рятують репутацію цілого покоління наших молодих мистців. Вони себе взаємно вишукують в терені, єднаються і стараються працювати над віднайденням своєї національної ідентичности.

В східніх районах Америки, з Ню Йорком в осередку, є непомірно більше молодих українців, які покінчили мистецькі школи, здобули ,,деґріс'' і становища, але ніхто з них не робить зусилля гуртуватися і творити те, що так гарно проповідується. Більшість з них втоплюється в пропасному довкіллі.

Від половини п'ятдесятих років почали виходити в світ українські абсольвенти американських мистецьких шкіл. Ми, старші мистці, покладали великі надії на ту нову зміну, яка почала б перебирати в свої руки ту працю, яку ми виконували десятками років. Але наші надії не сповнилися. Тільки одиниці з них увійшли в активну роботу і з великою посвятою її виконували. Величезна більшість молодих мистців від самого початку бокувала від усього, що вимагало хоч трохи вкладу праці, чи відповідальности. Вони записувалися в члени Об'єднання тільки тоді, коли це давало їм якусь користь — наприклад — знижену оплату за участь у виставці. Поза тим ніколи не з'являлися на сходинах членів, де обговорювались важливі, часто вітальні проблеми Об'єдання, а тимпаче ніколи не приходили на загальні збори, щоб припадком не обтяжено їх якоюсь функцією.

Я не пам'ятаю, щоб пані Аркадія Петришин стала членкою Об'єднання, зате пам'ятаю від років її участь у виставках. Але через усі роки я не бачив її на жадній нараді членів, ні на загальних зборах. Так само робили усі молоді українські мистці. Своєю активною діяльністю вони могли спричинятися до піднесення рівня тих виставок, могли взяти в свої руки справу належно поставленої професійної критики, до якої за всі ті роки були б звикли і мистці і громада. Та, на жаль — цього вони не робили і своєю байдужістю та безділлям поволі, але систематично самі створювали теперішній стан.

Ще гірше виглядає позиція пані Ірини Федишин, яка ніколи не поцікавилася тим, щоб стати членкою Об'єднання, але знаходить стільки арґументів для скритикування того середовища, за стан якого і вона повинна бути відповідальна. Чому бити тих, які старалися десятками років щось творити і принесли якусь скромну користь громаді, а промовчували вину тих, які хитро-мудро від труду та відповідальности ховалися? Чи обі панелістки вже стали американками і до українських середовищ звертаються тільки з високопарними словами критики, чи вони ще є українками, які мають якесь почуття відповідальности за всі ті недостачі в культурному житті тієї громади, з якої вони вийшли? Що допоможуть прекрасні пляни, в яких говориться, що треба зробити, коли в них не говориться, хто це має зробити і як має зробити. Про те, що треба би зробити, українські мистці добре знають від давен-давна, це ніяка для них новина.

[Продовження буде]

Замітна виставка

Пані Галина Ґураль, учителька сьомої кляси української католицької школи св. Івана Хрестителя в Нюарку, слідкує як учні демонструють малювання взорів до керамічних виробів під час виставки в Лівінгстон Молл. Стоять [зліва] Аня Ляшок і Христя Снилик; сидять [зліва] Тарас Бобівський, Оксана Олійник, Тамара Франко і Григорій Гивель. [світлив Ігор Ляшок].

Нюарк, Н.Дж. — Протягом п'ятниці пополудня і цілої суботи, 4 і 5 лютого, учні 7-ої кляси української католицької школи св. Івана Хрестителя в Нюарку були в центрі уваги сотень прохожих, які придивлялись чепурно улаштованому станкові української кераміки, що його приготовили діти під проводом своєї учительки, п-ні Галини Ґураль, у великому продавчому центрі Лівінґстон Молл. Показ кераміки відбувся в рамках виставки католицьких шкіл повіту Ессекс стейту Ню Джерзі. Кожну школу репрезентувала одна кляса.

Під час виставки, учні, деякі з них зодягнені в національні строї, демонстрували для зацікавлених прохожих малювання взорів і випалювання та давали пояснення про їхнє реґіональне та історичне значіння. Багато зацікавлених осіб бажали закупити експонати, одначе правила виставки не дозволяли на продажу. Виставка закінчилася в суботу увечорі.

Письменниця У. Любович на відвідинах у пластунок

У п'ятницю 4-го березня ц.р. на курінні сходини 2-го куреня пластунок ім. Лесі Українки в Ню Йорку загостила письменниця і редакторка „Нашого Життя" Уляна Любович.

Представляючи юначкам письменницю, зв'язкова звернула їхню увагу на це, що пані Любович — пластунка, членка куреня „Ті, що греблі рвуть".

Пластунки приготовились до зустрічі, бо прочитали і обговорили на своїх сходинах поодинокі оповідання з книжки „Розкажу вам про Казахстан". Тепер представниці поодиноких гуртків розказували про прочитане оповідання та про це, що їм найбільше в ньому подобалось. Подруга Любович була зворушена тим, що юначки підхопили правдивий зміст її оповідань.

Опісля подруга Любович розповіла юначкам, як одного дня її з родиною большевики заарештували і попровадили, як і багато інших родин у Львові, до поїзду, яким повезли їх далеко на заслання — в Казахстан. В Казахстані жили в тяжких умовинах. Подруга розказала про те, як мусіла там працювати на полі, як тяжко було дістати харчі. Рятували їх посилки, які одержували зі Львова. І нарешті, по сімох роках, після війни — вона мала нагоду виїхати з Казахстану.

Подруга оповіла про пластові табори на „Соколі", де вона таборувала, і підкреслила, що життя у пластових таборах у великій мірі підготовило її і допомогло легше перенести трудноші життя на засланні. Вона завважила, що теперішні табори далеко вигідніші і свобідніші, як ті, що були колись в Україні.

Юначки мали нагоду послухати одне ще ненадруковане оповідання письменниці. Це — про „Забави у Львові" — спомин з часів, коли письменниця була ще юначкою. Ходила разом із іншими дівчатами на курси танців в Інституті ім. Лисенка і вчилася кроків до вальса, фокс-троту і навіть чарлстону. А в літі над Дністром відбувся водний табір „Чорноморців", а недалеко новацький табір, де подруга Леся була сестричкою. Великою несподіванкою для місцевих панянок і їхніх матерів була поява на забаві пластунок в одностроях. Бідних сестричок майже викинули із залі, але прийшли „Чорноморці" і забавлялись з ними, більше як з панночками...

Опісля юначки заспівали подрузі Любович пісню „Червона Рута". Вона завважила, що тепер юнацтво любується більше в романтичних ніжних піснях, як колись. Зроблено спільну знімку для курінної хроніки, і пластовим кличем „Скоб" закрито ці цікаві сходини, на яких вони на якийсь час перенеслися разом з письменницею у далекий Казахстан.

пл. розв. Віра Чума

Петро Сильчак, секретар 257-го Відділу УНС в Лос Анджелесі видужує

До Головної Канцелярії УНСоюзу наспіла вістка, що Петро Сильчак, довголітній секретар 257-го Відділу УНСоюзу в Лос Анджелесі пройшов операцію і після неї вже повернувся до дому та постепенно приходить до здоров'я.

Він дальше сповняє обов'язки секретаря 257-го Відділу, в чому допомагає йому його дружина Параскевія. Його поворотом до праці радіє членство 257-го Відділу та всі затруднені в Головній Канцелярії УНСоюзу, які від щирого серця бажають цьому відданому союзовому діячеві скорого і повного повороту до здоров'я.

Український Літературно-Мистецький Клюб
136 2nd Avenue

Ню Йорк. — З Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що тут у п'ятницю 25-го березня ц. р. о год. 7-ій вечора, у приміщенні цього Клюбу, відбудеться Вечір ансамблів хору „Молодої Думки" з такою програмою: арія з дитячої опери М. Лисенка „Коза Дереза", музичний керівник Олег Левицький; дівочий квартет під диригентурою Семена Комірного, при фортепіяні Олесь Кузишин і ансамбль бандуристів під керівництвом Миросі Гарматій.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

Хор „Думка" в Рочестері

Хор „Думка" в Рочестері.

Рочестерська громада ентузіястично вітала співаків відомого хору „Думка", що завітали до нашого засніженого міста. Під патронатом місцевого Відділу УККА, в Зіракс авдиторії, 19-го лютого ц.р. відбувся довго очікуваний концерт.

Хор, відсвяткувавши вже своє 25-ліття у діяспорі, змінив почасти своє обличчя.

Під керівництвом молодого, талановитого і динамічного диригента, що лиш кілька років тому приїхав з України — хор відмолоднів, набрав різномітности, свіжої інтерпретації, а головно багато ентузіязму.

Семен Комірний — теперішній диригент покінчив свої музичні студії в Україні, де і працював диригентом різних високошкільних хорів, а останньо — в хорі Викладачів Ужгородського університету.

Прибувши до ЗСА, молодий маестро продовжує музичну працю і вже три роки диригує хорами „Думка" і „Молода Думка".

Мішаний хор привітав рочестерських слухачів „З Новим Роком" — Недільського. В дальших точках програми співали тенор Євген Титла та Євгенія Турянська при фортепіяновім акомпаньяменті Дж. Ван Баскірка.

Програма різноманітна і цікава, слухачі гаряче оплескували сольо Ю. Штогрина в „Стоїть гора високая", як рівнож „Степом, степом" — М. Пашкевича із гарним альтовим сольом Алли Ґроґуль.

Найбільш ефектовні точки (для мене - звичайного слухача) були „Сцена" із опери „На Русалчин Великдень" М. Леонтовича(солісти — Є.Турянська і В. Тершаковець) та „Поговір" із опери „Севільський Цирульник" Дж. Россіні. Обидві точки знаменито і динамічно виконані — варті „великої сцени".

Концерт закінчено традиційною „Верховиною" у зовсім новій інтерпретації із баритоновим сольо Ігора Раковського.

Програма гарна і добірна, одначе, дуже шкода, що „Думка" не затримала у своїм репертуарі деяких пісень, що виробили їм світову славу; що ми не могли послухати чоловічого хору і тих бадьорих бойових пісень, якими нас молодих „годували" вдома і якими ми дорожимо та гордимося.

У короткій промові Є. Кулик подякував з рамени УККА хорові і диригентові та побажавши багато успіхів у дальшій праці, запросив нюйоркських гостей на товариську зустріч в Українському Спортовому Клюбі.

При спільній вечері, де господарем був Роман Куціль, а тостмастером Микола Єйна, мило і скоро проминув час. На жаль, милі гості мусіли нас скоро залишити, бо на другий день чекала їх ще дальша дорога до Торонта.

Юрій Ігор Павлічко

Відзначення 60-річчя Української Національної Революції у Філядельфії

В суботу,26-го березня о год. 6-ій вечора в залі Дівочої Середньої Школи при Брод і Олней вул. у Філядельфії відбудеться величавий та багатий змістом концерт, присвячений 60-річчю Української Національної Революції 1917 р. Цей Концерт спонзорують Об'єднання Товариств Прихильників УНР в ЗСА при співпраці з місцевим Відділом УККА. Головним промовцем буде проф. д-р М. Степаненко, віцепрезидент УНР та голова Асоціяції Українських Університетських Професорів в ЗСА.

У мистецькій частині виступлять вперше у Філядельфії славні скрипалі, які донедавна виступали на сценах українських та східньоевропейських театрів, а тепер в Америці й Канаді — Юрій і Дана Мазуркевичі. Мистецькою грою на найніжнішім інструменті— скрипці — вони залишають незабутнє враження у слухачів. Віртуозність їхнього виконання неодноразово відзначила українська і чужинецька критика. Їм акомпаньюватиме відомий пяніст Тома Гриньків — вимріяний акомпаньятор.

Також вперше у Філядельфії виступить один з найкращих українських співаків — Осип Гошуляк (соліст-бас Канадської Опери в Торонто). Його остання плита викликала високу оцінку музик і критиків. Своїм шляхетним голосом чудової барви та інтерпретацією, особливо ж у виконанні українських дум, Осип Гошуляк є мистцем найвищої кляси на українській музичній сцені. Акомпаньятором Осипа Гошуляка буде відома професійна піяністка Тетяна Ткаченко з Торонта.

Клавдія Кемпе-Гош, корифей українських театрів на Західніх Землях України, відомий мистець слова, своїм читанням як поетичних, так і прозових творів, завдяки своєму сильному, приємного темброві голосу, завжди залишає у слухачів незабутнє враження майстерністю мистецького читання.

Філядельфійський хор „Прометей" за порівняно короткий час свого існування під мистецьким керівництвом талановитого диригента проф. Михайла Длябоги здобув і постійно здобуває признання, як один з найкращих і постійно творчих чоловічих хорів в Америці й Канаді. Галина Мазурок, талановита піяністка, є постійним акомпаньятором хору.

Без найменшого сумніву можна запевнити українську громаду, що концерт 26-го березня у Філядельфії своїм мистецьким рівнем дасть велику духову насолоду всім тим громадянам, які прийдуть відзначити 60-ту річницю однієї з найбільших історичних подій в новітній історії України.

Іван Гош

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

ТАРЗАН, Ч. 7724. — Плянують пастку

Ви, вояки на мурі !... Заляжте розстрільною... Не виявляйте своїх позицій аж до часу, коли вони всі будуть на подвір'ї!
Гаразд, Тарзане!... Той самий форт, який вони здобули, стане для них смертельною пасткою!